

HRVATSKA RIEČ

PREDPLATA: ZA ŠIBENIK DONAŠANJEM U KUĆU TE ZA AUSTRO-UGARSKU POŠTOM NA MJESEK K 1.25. ZA TROMJESEK K 3.75 POLUGODIŠNJE I GODIŠNJE RAZMJERNO. — ZA INOZEMSTVO K 15 I POŠTARINA. — PLATIVO I UŽIVO U ŠIBENIKU.

POJEDINI BROJ 10 PARA.

JUTARNJI LIST
IZLAZI SRIEDOM, PETKOM I NEDJELJOM

Telefon br. 31. — Četkovni račun 71.049

UREDNIČTVO I UPRAVA „HRVATSKE RIEČI“ NALAZE SE U „HRVATSKOJ TIŠKARI“ (DR. KRSTELJ I DRUG.) — RUKOPISI NE VRAĆAJU SE. — NEFRAN-KIRANA SE PISMA NE PRIMAJU.

OGLASI PO CIENIKU.

Saborisanje u Zagrebu.

Vieće narodnih zastupnika stranke prava iz svih hrvatskih zemalja, održavano 12, 13 i 14. ov. mj. u pristolnici naše domovine, važnosti predmeta, brojem i svojstvima prisutnika, odvaja se od običnih zastupničkih sastanaka i stranačkih skupština. Morali bi začu u doba narodne dinastije da tražimo prispodobu ovom zborovanju, koje ima svoju značajku i neospornu važnost u činjenici, da se je 58 narodnih zastupnika iz Banovine, Bosne, Dalmacije, Hercegovine i Istre — dakle iz svih hrvatskih zemalja — što osobno što davši se zastupati našlo na okupu da viećaju o putevima i sredstvima, kojima bi se moglo unaprediti oživotvorenje i državna samostalnost Hrvatske.

Ovaj događaj prvoga reda nisu mogli da omalovaže ni protivnici. Glavni organ svih slavošlaba „Obzor“ prisiljen je konstatirati da „stranka prava ima sada pred oslalom strankama tu prednost, što se je riešila čisto regionalne, bilo banovinske bilo dalmatinske politike“. A drugo protopravaško glasilo „Agrarmer Taglat“ govoreći o važnosti ove organizacije piše: „Već činjenica jedne vrhovne uprave, u kojoj sudjeluju sve jugoslavenske zemlje monarhijske, sama je po sebi golem napredak u našoj politici. Jer na tom je ona oduviek bolovala, pošto je nismo mogli za sve Jugoslavene monarhijske jedinstveno razviti. Osnovanje vrhovne uprave stranke prava prvi je energični korak u tom pravcu, i ako je to samo stranački uspjeh, nemože mu se poreći narodna važnost“.

Što je na saborisanju u Zagrebu zaključeno, nije za javnost. Pitanja taktike stvar su čisto unutarnja stranke, koja nesmiye neprijateljima da otkriva svoje planove. Ali dok se communique zborovanja ograničio tek na najnužnije, a ono su nam lica, što sudjelovala u viećanju, govorila rječitije no u najobsežnijim izvješćima. Iz Zagreba povrativše se narodni zastupnici svojim domovima u razne strane naše domovine, al nam se povrativše vesela lica, puni nade u pobjedu naše hrvatske stvari, jer se baš na saborisanju u Zagrebu uvjerivše, da u naših pravaka ima i oduševljenja za stvar i ljubavi za rad i međusobnog povjerenja i sklada. Pred tom činjenicom zamukoše i zloguki protivnici svojim lpricama o neslozi, o razdoru kod pravaša.

Akcijom zastupnika stranke prava hrvatsko pitanje stupa u novu fazu. Brzovjavni pozdrav njihov Njegovom Veličanstvu izrazuje pouzdanu nadu, da će vladar razciepane hrvatske zemlje ujediniti i hrvatsko pravo štiti. Za onim brzovjavom stoje zakoniti predstavnici ogromne većine hrvatskoga naroda, koji eto progovara otvoreno, samosvjestno; taj glas moglo vlastodržci omalovaživati, prezirati, ali on će se čuti i neće prestati dok zadnji udar ne zabije u lies grobara hrvatskih prava.

Prema zaključku vrhovne uprave stranke prava za sve hrvatske zemlje, iz-

brane na viećima pojedinih njihovih organizacija, sazvan je bio za petak 12. siječnja 1912 u Zagreb sastanak svih narodnih zastupnika stranke prava, bilo na državnim, bilo na zemaljskim saborima habsburške monarhijske.

Sastanak, koji za pravo predstavlja narodnu skupštinu, jer je na njem po svojim predstavnicima bio zastupan gotovo sav hrvatski narod Bosne i Hercegovine, a ogromna njegova većina Hrvatske, Slavonije, Dalmacije i Istre, obdržao se je u „Starčevićevom Domu“, te je započeo u 5 sati po podne pod predsjedanjem predsjednika vrhovne uprave stranke prava dra. Mile Starčevića, a uz bilježništvo njenih tajnika dr. Vladimira Prebega i Ivana Peršića, te ad hoc imenovanog bilježnika Cezara Akčića.

Sudjelovali su kod skupštine osobno ovi narodni zastupnici stranke prava:

Iz Hrvatske:

Cezar Akčić, dr. Gjuro Balaško, dr. Ivan Banjavčić, dr. Ivica Frank, dr. Aleksandar Horvat, Dragutin pl. Hrvoj, Franjo Hrustić, dr. Vuk Kiš, Franjo pl. Kufirin, Stjepan Lesni, Marijan Mihaljković, dr. Fran Milobar, Fran Novak, Ivan Peršić, dr. Živko Petričić, pop Mate Polić, dr. Stjepan pl. Pomper, dr. Vladimir Prebeg, dr. Ivan Ružić, dr. Mile Starčević, Juraj Tomac, Drago Vlahović, pop Stipe Vučić, Stjepan Zagorac, i Ivan Zatluka.

Iz Dalmacije:

Dr. Mate Drinković, dr. Ante Dutičić, i don Ivo Prodan.

Iz Bosne i Hercegovine:

Niko Čurić, Kosta Gjebić-Marušić, dr. Milan Katičić, dr. Dominik Mazzi, dr. Nikola Mandić, Petar Mršić, dr. Jozo Sunarić, biskup dr. Ivan Šarić, Josip pl. Vancaš i Juraj Veseličić.

Pismo ili brzovjavno se priključivše, odnosno dadashe zastupati ovi zastupnici:

Iz Bosne i Hercegovine:

Fra Luka Begić, Aleksa Cvietić, dr. Luka Cabrajić, Gjuro Džamonja, Mirko pl. Gjurkovečić, dr. Viktor Jankiević, fra Marijan Marković, fra Alojzije Mišić, Oskar pl. Somogy i nadbiskup dr. Josip Stadler.

Iz Dalmacije:

Mate Klarić, Petar Matulina, dr. Mladin, prof. V. Perić, dr. Ante Sesardić, Nikola Skurić, i Petar Štimunić.

Iz Istre:

Dr. Červar, Kirac, dr. Matko Laginja a osobno od istarskih zastupnika zato nije ni jedan prisustvovao, jer drže u isto vrijeme važne konferencije u Trstu za djelatnost istarskog sabora.

Od izaslanika stranačkih vieća prisustvovali su:

Dr. Karo Bošnjak, dr. Josip Pazman i Mijo Kralčić iz Hrvatske; dr. Srećko Peršić iz Bosne i dr. Ivo Krstelj iz Dalmacije.

Prema tome se konstatira, da sudjeluje ovom sastanku 58 članova sabora iz hrvatskih zemalja, odnosno narodnih zastupnika stranke prava.

Iza pozdrava predsjedatelja dra. Starčevića svim prisutnima i zahvala, što su se iz daleka odazvali pozivu i izložili tegoti putovanja u ovo teško vrijeme, ustaje nar. zast. dr. Ivan Ružić i predlaže, da se sa ovog prvog sastanka hrvatskih zastupnika iz svih hrvatskih zemalja pošalje Njegovom Veličanstvu našemu kralju homogijalni pozdrav. Taj predlog bi jednodušno prihvaćen, te smjesta bude poslan ovaj brzovjav:

„Njegov car. i kralj Veličanstvu Franji Josipu I. Beč.“

Narodni zastupnici, članovi stranke prava, iz Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Bosne i Hercegovine i Istre sa svojeg današnjeg sastanka u Zagrebu uz vjernu odanost Vašem Veličanstvu prinose predprevišnje pristolje homogijalni poklon uz

uzdanu nadu, da će Vaše Veličanstvo razciepane hrvatske zemlje ujediniti i hrvatsko pravo štiti.

Bog poživi i uzdrži Vaše Veličanstvo! U ime svih zastupnika, članova stranke prava, iz svih hrvatskih zemalja

Predsjednik:
Dr. Mile Starčević.

Iza toga se je odmah prešlo na razpravu o putovima i sredstvima, kojim bi se moglo unaprediti oživotvorenje pravaškoga programa: ujedinjene i državna samostalnost Hrvatske i o koracima, koje bi imali poduzeti zastupnici u saborima, u kojima sudjeluju i rade.

Razprava je tekla mirno, ozbiljno, dostojanstveno sa najvećim međusobnim povjerenjem i uvažanjem pojedinačkih mišljenja.

Zaključeno je držati tajnim zaključke sve dotle, dok se oni ne izvedu, da se protivnicima hrvatske narodne i državne misli ne dade povoda, da zapriječ taj rad i osujete uspjeh.

Sudjelovali su u razpravi: gg. prof. Šegvić, nar. zast. dr. Sunarić, dr. I. Ružić, dr. Katičić, dr. Drinković, Tomac, dr. Milobar, Gjebić-Marušić, pl. Vancaš, dr. Bošnjak, dr. Peršić, dr. Horvat, dr. Krstelj, Mihaljković, biskup dr. Šarić, dr. Banjavčić, dr. Prebeg, dr. Kiš i don I. Prodan.

Razprava je trajala do deset i po na večer, a nastavlja se sutradan prije podne.

Iza razprave učestnici su korporativno otišli na zajedničku večeru u Palace Hotel-Croatia i tu su povelj par sati u međusobnoj bratskoj intimnosti.

Viećanje dovršilo je u nedjelju u 1 sat popodne, u bratskoj skladi u jednodušnosti.

Penzionirani kralj.

U političkim krugovima iznenadila je svojedobno izjava baruna Fuchsa u delegacijama proti goču Aehrenthalu. Kako je barun Fuchs današnji duševni vodja kršćanskih socijala, to se je držalo, da su za njegovu izjavu unaprijeda bili informirani odlučujući faktori države. Izjava baruna Fuchsa u delegacijama bila je kratka; nije se bavila sa nikakvim detaljima. Nije odobravala Aehrenthalovu politiku. U višim se je šerama pitalo Aehrenthala za razloge, radi kojih su i kršćanski socijali proti njegovoj politici. Govori se da je Aehrenthal naprosto odvratio, da takovih razloga nema nijedna stranka, da bi morali biti proti njegovoj politici. Ovo je došlo do uših baruna Fuchsa i on je u jednoj skupštini seljačke sveze u Inmostu oblo i otvoreno poručio Aehrenthalu, da još jedini on unapredjuje nezahvalno prijateljstvo sa Italijom, koja je na austro-talijansku granicu sakupila 300 hiljada vojnika.

Barun Fuchs, za kojeg se znade, da stoji u dobrim odnosima sa članovima carske kuće, rekao je dalje, da čim se dovrši talijansko-turski rat, Italiji neće preostati druge nego ili naviesti rat Austro-Ugarskoj ili će talijanski kralj morati poći u penziju.

Aehrenthal se požurio da ublaži dojam napadaja delegata baruna Fuchsa, te je u poluvladnim novinama bilo čitati, da izmedju monarhijske i Italije vladaju najbolji odnosi. Svak zna da su to takve izjave sa strane zajedničke vlade konvencionalne laži. Ali s ovom laž, ovaj put uhvatio je Aehrenthal sam sebe u škripac, jer ne bude li rata sa Italijom, on će Austrijska vojska morati preći talijansku granicu, da u Italiji guši bunu, koja će buknuti proti talijanskoj dinastiji, jer se je talijanska vlada protivila poslati u mirovnu sadašnjeg Kralja Italije i Tripolitanije.

Govor delegata baruna Fuchsa iznedrio je odlučujuće faktore monarhijske u toliko, što dok je njima poznata ciela Aehrenthalova zakulisna igra, nisu ni očekivali, da će najkonservativniji elementi na ovaj bezobzirni način napasti čoravu Aehrenthalovu politiku.

O novačenju.

Prava vjestima iz Beča još se nezna u kojemu će se mjesecu obaviti ovogodišnje novačenje. Obe su se vlade dogovorile, da se ovogodišnje novačenje ima obaviti na temelju novog obrambenog zakona. Držalo su da će ovaj zakon bit na vrijeme riešen, pa radi toga nisu se vlade ni postarale, da sa provizoriumom traže i dozvolu novačenja. Medjutim danas nitko nezna kakovu će sudbinu doživjeti obrambena zakonska osnova. U Ugarskoj se bore proti istoj, ali i u austrijskom parlamentu nisu se stranke baš zanešene za ovu osnovu. Ove će godine po svoj prilici usliediti novačenja u mjesecu kolovozu ili rujnu.

Izbori u Njemačkoj.

Dne 12. ov. mj. bila se je u čitavom njemačkom carstvu velika bitka: izbori u njemački državni sabor. Oni su zaokupili interes cijeloga političkoga svieta, budući rezultat tih izbora bit će mjerilom, kakovu će u buduću Njemačku voditi politiku, da li miroljubivu ili takovu što ju vodila u maročkom pitanju, gdje je u više navratka stavljen na kočku svjetski mir.

Po samu Njemačku sadašnji izbori imaju veliko značenje. Oni će igrati veliku ulogu u pitanju, da li će Njemačka ostati kao dosad lih konstitucionalna država, ili će u njoj zavladati parlamentarni režim; hoće li se voditi finacijalna politika indikretnih poreza, koja nerazmjerno pogoduje kapitaliste industrijalce i agrarne te svaljuje ogroman teret na ledja srednjeg i radničkog staleža ili će se putem progresivnog poreznog sistema i poreza na baštine znatan dio finacijalnih tereta napriti i na kapitaliste; hoće li se uzdržati sadašnja trgovinska politika zaštitne carine, koja pogoduje agrarcima, ili će se udati principom slobodne trgovine, te savezno s ovim, da li će se nastaviti sadašnja politika naoružavanja i neprestanog trenja, prouzokovanog konkurencijom engleske trgovine i industrije, ili će nadvladati miroljubiv elemenat.

Njemački državni sabor broji 397 zastupnika, koji se u glavnome dijele u tri skupine: konservativce, pod vodstvom agrarno-feudalnoga plemstva; katolički „centrum“ sa Poljacima, Welfima, Dancima i Alsačanima; liberalci sa socijalistima.

U predjašnjem saboru bio je ovaj razmjjer stranaka: konservativci 58, državna stranka 25, njemačka reformna stranka 3, gospodarske udružene stranke 18, centrum 103, Poljaci 20, narodni liberalci 51, napredna pučka stranka 49, socijaliste 53, izvan stranaka 17.

U petak provedinim izborima izabrano je 212 zastupnika, dočim je u 185 kotara potreban uži izbor. Izabrano je: konservativaca 27, uži izbor 43; državne stranke 5, uži izbor 13; antisemita nijedan, uži izbor 4; gospodarsko udruženje 4, uži izbor 14; centrum 88, uži izbor 37; narodnih liberala 4, uži izbor 64; pučke napredne stranke nitko, uži izbor 62; socijalista 66, uži izbor 113; divljaka 4, uži izbor 17.

U prvi mah se opaža veliki porast socijalista, koji će se vratiti u sabor u još većem broju nego su bili u predproklam zasjedanju. Druga je karakteristika izbora u porazu liberalaca i naprednjaka. Katolički centrum doći će po svoj prilici neoslabljen.

Za uže izbore bačena je parola, da liberalci, naprednjaci i socijalisti zajednički ruše konzervativce i centrušma. Na ovaj način liberalci i naprednjaci nadaju se spasiti veći dio svog predjašnjeg pobjeda.

Ovi izbori, na temelju obćeg prava glasa sa tajnim glasanjem, svakako su

od velike važnosti za njemačku državnu politiku, koja za svoje planove u novome saboru neće naći sigurne, jake i sliepote odane većine.

Crna Gora ne miruje.

Ovaj put nije uspjelo. Crnogorski kralj Nikita pokajao se je, da prošle godine nagovarao (!) Malisore, da se kućama po vrata, pak sada počeo iz potaje raditi, kako bi ih opet pobunio proti Sultanu. U tu svrhu poručio on njima da se potuže austrijskom konsulu u Skadru, jer Sultan nije održao rieč, da će oni na proljeće opet u brda. Medjutim, kako se javlja iz Beča, dalo se je razumjeti Crnogorci da se ne pača u ovaj osinjak i da ne buni albanski narod bez potrebe. U Italiji je ova poruka Austrije Crnogorci naišla na opreku, jer je Nikita uprav na molbu talijanskoga kralja htio sada započeti praviti Turskoj nepriklaka sa Malisorima, eda bi malo po malo došlo do bune na Balkanu.

Poljaci i Rusini.

Lavov, 14. siječnja.

Namjestnik Bobziński pokušao je više puta, da bi na ljepu načine pridobio Rusine, da pristanu na od Poljaka ponudjene im uvjete primirja. Rusinski zastupnici u prvi su početak vjerovali, da novi namjestnik ne će poći stazom pokojnoga grafa Potockoga. Ne prošlo mnogo vremena, uvjerivše se, da je novi namjestnik zapao u šake „staničnika“ i da se na javovskom namjestništvu čini samo ono što zahtjevaju privatni interesi ljudi, koji se danas nalaze u saborskoj većini. Namjestnikova moljanja oko Rusina, da popuste u borbi, nisu pomogla i sad je on prisiljen, da se bavi sa pitanjem raspusta sabora i novih izbora. To je za namjetnika moralna čuška, jer se u Beču vladala nadala, da će mu poći za rukom srediti odnošaje u zemlji. Do sada nije uspio u tomu.

Iz hrvatskih zemalja.

Izmedju Hrvata i Talijana u Istri.

Pišu nam iz Trsta: Svrhom prošle sedmice bijahu prekinute zajedničke sjednice izaslanika Hrvata i Talijana kod namjestništva uslijed zahtjeva Talijana, da se za neke obćine povedu novi izvidi, jer da prijasnji učinjeni pred tri godine ne odgovaraju faktičnom stanju stvari. Konferencije će biti do malo dana nastavljenе, a bile bi odavna dovršene, da Talijani u svakoj sjednici ne dolaze sa novim zahtjevima, samo da što više odule konačni rezultat konferencija. Ovo su im rek bi zadnji trzaji, pak nastoje samo da što više dobiju za se i da prividno ostanu pobjeditelji nad saborskom manjinom.

Propast hrvatskog parobrodarskog društva.

Stiže tužna vjest, da je hrvatsko parobrodarsko društvo propalo. Uništila ga je magjarska vlada, koja pomoću Ungaro-Croate pravila mu je silnu konkurenciju. I tako vjest na našem hrvatskom moru neće se vijati hrvatska, već samo magjarska zastava.

Grof Kulmer virilista.

Varaždinske „Naše Pravice“ javljaju, da će se prof Kulmer, koji je kod ovih izbora ostao bez mandata, pobrinuti, da dodje u sabor kao virilista.

Hrvati na sveučilištu u Valparaisu.

Ove se je školske godine upisalo na sveučilište u Valparaisu u Sjevernoj Americi više hrvatskih mladića. Većina posve-

tiše se trgovačkoj struci. Osnovače pače na sveučilištu svoj „Hrvatski akademski klub“, koji već u prvom početku donio liepi uspjeh, jer je na sveučilištu, uz francuzki, španjolski, talijanski i njemački, zaveden i hrvatski jezik i prvi mu je učitelj slušać hrv. G. Stjepan Radković.

Ovaj napredak naše braće u Americi obveselit će svakog rodoljuba.

Magjarski list u Istri.

U Opatiji izlazi njemački list, a sad je dobio u Lovranu magjarskog druga. Tudjinstina na našoj Rivieri sve je jače očituje. Ovaj magjarski list („A Quarnero“) tiska se u hrvatskoj tiskari u Lovranu, koje je vlasnik Zagrebčanin Plavec, a urednik mu Jenő Artmann, upravitelj „Sanatorija Tivoli“ u ličima. U uvodnom članku piše „A Quarnero“, da se neće baviti politikom, već samo socijalnom ekonomijom i obranom interesa magjarskih građana na obalama Kvarnera.

Zlatni pir profesora Jagića.

Proslavljeni naš učenjak, profesor dr. Vatroslav Jagić, dvostruki savjetnik i član gospodske kuće carevinskoj vieća, proslavio je u nedjelju u Beču zlatni pir sa svojim gospodjom Sidorijom rođjenom Struppi, zagrebčankom.

Promjene u dalmatinskim posadama.

Kao što doznaje „Vojena korespondencija“, dvie skupine 22 pješačke regimente, koje su do sada bile odvojene, iznovice će se združiti s proljetnom promjenom posada. Tada će stab 22 regimenta biti premješten iz Zadra u Spiljet.

Gospodarski pregled.

Izvršje komisijom i odpremnog društva „Balkan“.

Primamo iz Trsta: Kako uvijek tako i ove godine, bio je zadnji mjesec (december) dosti nepovoljan za vrše poslove, po gotovo drugu polovicu mjeseca. Uzprkos tomu, bilo je u nekoj rbi dosti upita, kao za bajame, med i smokve, dočim je za drugu robu bilo zbog ili nikakovog mara.

Bajami. Prodalo se dosta parija u dalmatinske vrste po cieni od 226-228, poznati uvjeti.

Borovica crna. Sezona primiče se kraju. Cieni se još uvijek dosti visoke, pa bi stoga bilo uputno, da oni, koji imaju oveču količinu ove robe, nastoje prodati ju čim prije, Smrečika (Crvena). Vriedi rečeno za borovicu, cieni su slabije.

Buhač. U početku mjeseca pitalo se nešto otvorene robe, ali najviše ciena koju su htjeli plaćati kupci, bila je 155. Nasuproto je zatvorena roba imala mnogo veći interes, te je dapače gdjejoa partija prošla po 325 do 330 kruna, poznati uvjeti. Mislimo da će zatvorena sijana vrsta polučiti — ne bude li iznenadjenja — za koje vrime 335—340 kruna. Razumjevamo sasvim zatvoreno, bez ikogjev otvorenog cvieta, jer mješana roba u času nema gotovo nikakovo pitanje.

Feča i gripola. Ciena spala je na 116—117 po gradu za 100 kg. usljed većeg iznjudjivanja ove robe.

Kože. U svim vrstama kože nastao je neki zastoj. Malo više budu tražene težke ovčije.

Ljekovito bilje. Lišće: Lovor nepromjenjeno; Ružmarin isto; Salvia isto.

Plodovi: Lovor zrne traženo je kao i prošli mjesec.

Loj. Nepromjenjeno.

Maraske. Ne govori se o njima.

Med. Veći dio konzuma za blagdane već je podmiren, dolaze na red medičari, koji međutim nemogu da plate ovogodišnju visoku cieniu, pa će stoga voliti raditi sa sladorom i glikozom (moksamom).

Murga. Tražena je.

Rogači. Malena dalmatinska roba bila je prošla u nešto znatnijim količinama po 10,50 do 11,50, poznati uvjeti.

Ruj. Nepromjenjeno.

Smokve prošle su i slabije vrste po 22—26, bolje po 26—30. Sve do buduće jeseni, slabog će biti pitanja.

Ulje nepromjenjeno slabo.

Vosak, valja rečeno u našem zadnjem izvješću.

Vuna. Bilo je nade da će se dati što učiniti sa bosanskim i dalmatinskim vrstama, nu izjalovilo se.

Vreće prazne dobavljamo kao redovito, samo nam valja kod sakuna (koji nisu gotovi već ih valja raditi) dati nešto dulji dobavni rok, dok se isti napravu.

Preporučamo se također za sve transakcije za ovašnju pijacu. Kupujemo po nalogu svaku robu u vrlo kulantne uvjete i dajemo također na robu u našim uvezima odgovarajući zajam uz vrlo povoljne kondicije.

Radi promicanja svilarstva.

Radi promicanja svilarstva Namjestništvo je stavilo uz sniženu cieniu celularno sjeme žute domaće vrste na raspolaganje onima, koji bi se za ovogodišnjega perioda njime bavili. Događne prijave imaju se podnieti, preko nadležnih poglavarstva, Namjestništvo najdalje do 28 veljače 1912.

Da podupre pak racionalno uzgajanje svilenih buba Namjestništvo je stavilo za zanimanicima na raspolaganje potrebne spravu uz snižene cienie. Događne molbe imaju se podnieti preko kolarskih i gospodarskih zadruga Zemaljskome Gospodarstvenom Vieču.

Radi toga će se ujedno pokazivati zanimanicima ove godine u Zadru raduje, koje se tiču racionalnoga svilarstva.

Iz grada i pokrajine.

Izbori za trgovačko-obrtničku komoru u Zadru. Dne 22. 0v. mj. obavila se naknadni izbor devet članova trgovačke i obrtničke komore u Zadru. Biraju: Zadar, Biograd, Nin, Novigrad, Pag, Rab, Sali i Silba jednog viećnika iz razreda trgovaca, a tri iz razreda obrtnika; Knin, Dnriš i Promina jednog viećnika iz razreda trgovaca, Šibenik, Skradin, Tiesno, Vodiče i Zlarin dva viećnika iz razreda trgovaca i jednog iz razreda obrtnika; sav komorski kotar jednog viećnika iz razreda veleobrtnika. Biraci šibenskog i kninskog kotara mogli su predati ili dostaviti glasovnice kotarskom Poglavarstvu do jučer.

Rizgovci Hrvati iz kotara šibenskoga, bez razlike stranaka, kandidiraju g. Antu Crnošiću, veletršca u Zadru i Pavlu Relju pozn. Andrije, veletršca u Arbanasima; obrtnici pak Hrvati kandidiraju gosp. Vladimira Kutlića, industrijalca u Šibeniku.

Podpuna pobjeda u Imotskom. Iz Imotskog brzojavljaju nam, da su i u prvom telu pobiedili predloženi naše stranke. Tako su čelični krajišnici konačno podpunu obračunali sa slavorštinom. Na čast im!

Goli i bosni nadeučitelj. Gosp. Nikola Mazzura, „goli i bosni nadeučitelj“ u Tiesnome, „gladan i žedan, pun nejakke djece“, osjetio se je pozvanim da insinura odlukama stranke prava u pogledu dojučeršnjeg saborskog zasjedanja motive i aspiracije koje mogu da vide samo obzoraši i njihova djeca. Taj „biedni“ nadeučitelj silno je zabrinut za učitelstvo, pa hoće da daje lekcije stranci prava, kako je morala učiteljsko pitanje predstaviti svojim „aspiracijama“, obzirom i na to, što dobar dio učitelja pripada toj stranci.

Čudno samo da se je za učitelje ta žaba iz Tiesnoga oglašila tek sada, a da se toga nije sjetila kroz godine i godine da pokaže zube onima što vedrili i oblačili u zemlji. Gosp. Mazzura valjda je htio dati znak za obči učiteljski alarm proti stranci prava, ali je to sada već prekasno, jer smo na vrime odkrili u čitavoj stvari nečije papke, pa nijedan objektivni učitelj neće se dati nasamariti.

Ali, kad je već taj gospodin toliko zabrinut za učitelstvo, čudno je da on, bogatun, koji pliva u obilju svega, i ako podmakao u godinama, neće da se makne sa mjesta koje pokriva te podje u mirovinu, da tako otvori bolje mjesto kojemu gladnom i žednom, golom i bosom, punom nejakke djece učitelju!

Veliki sokolski ples bit će u subotu 17 veljače. Pripreme su u punom toku te će i ovogodišnji ples poput dosadašnjih odnieti barjak pokladne sezone.

Ples „Hrvatske (pravaške) Čitaonica“ bit će na zadnji pokladni ponedjeljak dne 19 veljače. Plesovi naše Čitaonice uvijek se „odlikovano, okupljaju elitu građanstva.

Ples vatrogasaca. Kao drugih, i ove godine društvo dobrovoljnih vatrogasaca priredjuje svoj ples, u subotu dne 3 veljače u kazalištu Mazzoleni. Red je da cijelo građanstvo ovom prigodom podupre požr-

tovne vatrogasce, koji iz ljubavi prama iskrnjemu izlazu život smrtnoj pogibeji.

Plesna škola u Sokolu. Pošto se je uvjidelo, da nedjelja nije dovoljna, to su uprave Sokola i Čitaonice zaključile, da će se pouka u slikovitim pjesovima — četvork salonskom kolu, lancieri i češkoj besjedi — obdržavati svakog ponedjeljka, sriede i subote od 7 do 9 na večer. Svake pak nedjelje bit će običajni plesni vjenčiči.

Radnička Zadruga u Šibeniku, osnovana inicijativom načelnika Dra. Krstelja i narodnog zastupnika Dra. Dulbića, počela je poslovati u kolovozu god. 1908. Dne 14. 0v. mj. obdržavana je glavna godišnja skupština.

Iz društvene bilance vidimo, da dne 31. prosinca 1911. društvena imovina — u same tri godine — iznosi K 9520 i 94 pare. Od osnutka do danas dan je bolešnicima podupore u iznosu od K 3503 i 46 para. Davani su članovima i zajmovi uz kamate od 5%. Kroz vrime svog obstanka zadržala je imala giro od K 262.015 i 89 pare. Skupština je jednoglasno izrazila radnišoj i požrtvovnoj upravi priznanje te je g. V. Kutlića, J. Ciniota, K. Novaka, T. Kolomba, A. Mrndiju, J. Kužinu i S. Maričića ponovno potvrdila u časti.

Da počasti uspomenu pok. gđje. Mandine Ratvey, svoje kćeri, darovala je obitelj gosp. Mate Matičića „Ubožkom Domu“ iznos od K 50—, na kojem daru napravila „Ubožskog Doua“ od srca blagodari.

Ferruccio Ferruzzi producira se u skladnosti. Po dužnosti našoj kroničarskoj zabilježimo u prošlom broju jedan napadaj, koji se zbio usred grada, u glavnoj ulici, i pò biela dana, na očigled velikog broja svijeta. „Gospodin“ Ferruccio Ferruzzi čužno je jednog sieg starca, iz Zlarina, na što starčevu društvo reagiralo i napadajca nalevalo.

Izjestismo bez ikakve osobne uvrede za napadajca, i ako je u onom napadaju bilo dosta pikanterije, a kada bi i bilo što — u našem izvješću neločna, svakom je prosto stvar izpraviti. Nu Ferruccio Ferruzzi drži, da je on izuzet od pravila društvenosti, pa nam odgovara pismom koliko bezobraznim tonu i djetinjastim. Za onaj i onakav prezir, kakav je Ferruccio Ferruzzi htio izkazati nama, treba imati jakih i odičnih duševnih i umniñ svojsiava. Toja na primjer uzdigose njegovog oporučitelja do takove visine, da je cienio i visoko cienio ljude oko našeg jelja. Što on — njegov baštinič — o nama misli, to je nama tako indiferentno, kao da kažemo: Što laje pas na sjajni mjesec — Neće mu se pomrati sunce!

Napokon reči čemo onom gospodinu, da mi njegovo „skladno“ pismo možemo samo tako tumačiti, da je valjda i njim htio pružiti dokaz svoje krvnje i agresivnosti u onom napadaju.

Raditeljska žalost. Našeg prijatelja gosp. Waltera baruna Ljubibratića, profesora u Zadru, zadesila je teška nesreća gubitkom milog mu sinčića Petra. Naše iskreno saučeeše u golemoj boli!

Promjena na svjetioniku na rtu sv. Križa. Svjetionik sa crvenim bljeskovima, što se nalazi na rtu Križa u konalu kod sv. Antuna kod Šibenika, ugašen je i zamjenjen je svjetionikom sa crvenom svjetlošću na mahove, koja se može vidjeti na 3 milje daljine, a postavljen je na gvozdenom stupcu, obojenome crvenom bojom.

Visina je plamena iznad mora m. 5,8. Gradjevina je visoka m. 5,5 iznad mora. Položaj je svjetionika od prilike ovaj: Šir. 43° 43' S. Duž. 15° 52' 6" S. Druge osobine svjetionika nisu bile izmijenjene.

Hrvatski Sokol“ u Vodicama na svojoj skupštini prošle subote promjenio upravu. Bijahu izabrani: br. Pavao Roca starosta, br. Nikola Markoč podstarosta, br. Grgo Čičin šain tajnik, br. Ante Latin biag, a za odbornike br. Nikola Udovičić, Nikola Krancanj i Mate Alfirević. Za vodju osto br. Franjo Markoč.

Zima u školama. Uže nam se mnogi i mnogi roditelji, da u svim pučkim školama našega grada vlada prevelika studen, te mole stariju školsku vlast, da ovomu doskoči. Raspoznali smo se i osvjedobili se, da nijedna pučka škola nema peći. Temperatura je u razredima upravo nesnosna. Na početku pouke toplomjer pokazuje sama + 2° R, a tek oko podneva, kad sunce nedože ugrije, diže se na + 4° R. Radi toga su niži razredi veoma slabo posječeni, dok ni u višim razredima ne pohađa polovica. Nastašna djeca drhu na klupama, jer im žestoka bura bježe usi, liče i ruke, pak je

dva čekaju, kad će im zvonce naviestiti za vršetak pouke.

Cienimo, da bi se za vrime, dok vlada ovakova studen, morala ukiniti pouka iz jutra, a neka bude samo poslije podne. Uvjereni smo, da bi ovakovom uredbom bilo većeg uspjeha, nego li ga je sada, kad i učenici, pa i sami učitelji moraju parom ruke grijati.

Ovo par rieči nadamo se, da će naći odziva kod školskih vlasti, te odma poduzeti najskodnije, kako li će biti najkorisnije za pouku i za zdravlje naše djece.

Za „Hrvatski Sokol“ u Vodicama oporučilo blagopokojni br. Stjepan Ivas K 40, a na dan njegova pokopa sokolska četa u istu svrhu sakupila K 12.70. Ukupno K 32.70.

Iz učiteljskih krugova. Primamo: Ima nekoliko godina, da pokrajinsko učionsko vieće udjeljiva, o Božiću ili o novoj godini, nekim učiteljima i učiteljicam nagrade od 40—50 K i ako oni nisu to pitali. Tako je bilo i ove godine.

Mi proti tomu nemamo ništa, da se te nagrade pravilno diele. Ali die li se po godinama? Ne! Po zasluži? Ne! Po siromaštvu? Ne!

Dakle kada nije po nijednom od ovih kriterija, onda neka se dijele svakomu — i to jednako — ili nikomu, jer ovako se potrebniji i siromašniji još više ogorčuju.

Knin, 15. siječnja: Jučer u sati poslije podne bila je redovita glavna skupština „Hrvatske Čitaonice“. Dnevni red bio je živo i oduševljeno izvršen.

Izabrana je nova uprava jednoglasno, a izabrani su gg.: Oskar barun Lalić, Mirko Lipnjak, A. Pavičić, Z. Vučenić i J. Krpan, ovakova uprava upravo je dična i dostojna da upravlja kninskom starom „Hrvatskom Čitaonicom“ — članove svoje opet sakupiti pod oni sveti hrvatski barjak koji se u Kninu na „Hrvatskoj Čitaonici“ 25 godina vije, te joj sve zlobe, poteškoće, razmirice itd. nemoguće naškoditi.

Jučer preko dana govorilo se Hrvatskoj Čitaonici: „Requiem aeternam“, dočim sinoć su pokazali sviensni i čestiti Hrvati, da je „Hrvatskoj Čitaonici“ Alleluja! u duhu velikana blagopokojnoga Ante Starčevića.

Na zaključku skupštine, sakupljeni članovi, na predlog gosp. J. Šimunovića i Marka Drege, izraše „Slava!“ pokojnom mnogogodišnjem predsjedniku Hr. Čitaonice Dragutinu Tomiću.

Poslije skupštine članovi najvećim oduševljenjem razidjohse se svojim kućama, noseći u srcu kao amanet „Hrvatska Čitaonica“ tvrdja kninskih Hrvata!

Rab, 12. siječnja: Sinoć občinski tajnik naglo odputovao. Vidi se da je istome teško pustiti ono mjesto gdje je za dugih 6 godina pašovao, gospodario i psovao svakoga.

Govori se da je pošao u susret gosp. Wolfu da podju skupa u Zadar kod Namjestništva i Macchidea rovariti štogod proti zakazanim običajnim izborima koji i ako još nisu objavljeni, ipak znade se da su ureženi za dneve 22, 23, 26, 29. tek. Upozoruje se gosp. Wolfa neka se pusti rovanjenja proti našoj stranci, pošto ljudi iste nijebu nisu protivni dolazku stranaca u Rab, pače žele da dodju još u većem broju te će im ići na ruku još više nego što danas rade tajnik i družina.

Tajnik Galzigna ne radi ovdje za hrvatsku stranku, već on jedini kao tobožnji pristaša u društvu sa talijanšima radi i da se uzdrži na stolici.

Občinski tajnik traži da Loparani budu uneseni u izborne imenice sa poremaz što plaćaju občni direktno radi zemljišta njihove vlastosti ali još neupisatog na njihovo ime. Oni direktno nisu niti kupili, već četvorica od njih te i u njihovo ime glasi pogodba. Občina bila iste Loparane uvrstila u izborne imenice, nu usljed utoka na Poglavarstvo bili su izbrisani. Sada je Galzigna podigao utok na Vrhnovno Sudišće te misli da će utok, uz pripomoć Wolfa, biti primljen. Ako bi se to desilo, to bi bio unicum u Dalmaciji i u Austriji, pošto se nezna, kako bi bili uneseni, jer niti su kmetovosti niti vlasnici.

K. Sućurac, 13. siječnja. Kasno mi je dopalo u ruke „N. J.“, koje se *nedostojno i ugrusko* osvrnulo na zadnji dopis u „Danu“ i na koncu poručuje: „očekujemo, da će u prvome „Danu“ biti izvaja, da je onaj dopis iz K. Sućurca lažan.“ U „Danu“ niasam mogao, jer sam za onakov huncutsko inspiriran pisanju kasno doznao,

s toga sam prisiljen „da se laž prebriše, a istina napíše“.

1). Neodgovorni urednik bezobrazno aže, kad veli, da „u K. Sućurcu nema muzike“. Ko onda pojede ono godišnjih K 300 (tristo kruna) občinske podpore za „Viter“? . . .

2). U onom dopisu nema ni spomena „da načelnik nije završio govor pokličem Vj. Veličanstvu“.

3). U dopisu samo stoji „i bez carevke“, a to s toga da se načelnik sjeti, kako ga je branio u parlamentu jedan Smoldaka „da je Miolin bio prisiljen pjevati carevku pred crkvom da se obrani od sumnjivanja dra. Alfirevića“. Zar to nije *opaka denuncijacija* — Onaj isti.

Porota u Zadru. Na 19 veljače otvoreni će se prvi redovito zasjedanje porotnoga suda kod c. k. zemaljskoga suda u Zadru. Za ovo je zasjedanje Predsjedništvo Prizivnog Suda odredilo predsjedateljem predsjednika Stjepana Polli, a predsjedateljem zamjenjicima podpredsjednika Frana pl. Rossignoli i priziv. savj. Dr. Josipa Metličića.

Ulazak u rabsku luku slobodan. Doprvene su radnje dubljenja u rabskoj luci, te je lagjama slobodan ulazak u ovu luku.

Lučke radnje. Pomorska vlada razpisala je drugu javnu dražbu u pogledu proširenja lučkih radnja u Dračama za 10. februara 1912 kod c. k. lučkoga poglavarstva u Dubrovniku.

Žena kao detektiv.

Naši čitatelji znadu već za aferu glasovite francuske pronalazačice Mme. Curie. Upoznala se sa profesorom iste stranke Langevinom i on je stao svoju ženu varati sa tom glasovitom ženskom. Stvar je izšla slučajno na javu i to zaslugom žene profesora Langevina. Čitava ova stvar zvuči kao kakav roman Sherlock-Holmesa.

GDja Langevin, koja je slutila već dulje vremena, da njezin muž malo šara, iznenadila ga je nekog jutra kako piše list. Kad je ona unišla, on je list sakrio i dodalo izišao iz kuće. On nije opazio da ona ide za njim, pak je bacio list u listovnu skrinjicu. Čim je on izišao iz pošte, utijelo ona unutra i pod nekakvim uzrokom dobije od pošterice list.

Tako je sazнала gdja. Langevine, da ju muž vara sa gđjom. Curie.

Sada je htjela još samo da ustanovi, gdje se njih dvoje običaje sastajati. I to je izmudrila. Profesor Langevin je jednoga dana obolio pak je morao u krevet. Dotele mu je žena poispitivala žepove i našla u hlačama ključ, koji nije poznavala. Odmah je naslutila da je to ključ od muževog raja. Znala je adresu, ali kad je došla pred označenom kuću, zapala je u nepriliku. Nije mogla pitati vrtaricu, gdje je dočinja soba, jer to bi bilo sumnjivo, ali se je sjetila, da joj je gdja. Curie jednoga dana rekla, da voli stanovati u gornjim spratovima, jer se tamo može nesmetano raditi i da ne voli nikakvih zastora, jer su oni leglo bolesti. GDja. Langevin pogleda dakle u vis i pro nadje u četvrtom katu dva prozora bez zastora. Ni ne pogledavši vrtarice popne se ona u četvrti sprat. Na hodniku zapanu u novu nepriliku. Ima mnogo vrata, a ona ne zna koja su prava. Ne smije pogoditi kriva vrata, jer će biti neprilike. I opet se ona dosjeti.

Pred jednim vratima je ležao prostrič i gdja. Langevin zaključa, da u jednoj kući, u kojoj stanuju samo siromašnije obitelji, mogu samo dvoje buržoaza, kakvi su gdja. Curie i njezin muž, osječati potrebu da brišu noge pred vratima. Odlučila dakle sve u jedno i zatakne ključ u bravu. Ključ je pristajao. Za nekoliko časova ostavila je učenića velikoga Sherlock-Holmesa ovu sobu noseći pod pazuhom svežanj listova.

Kad je pošlje gdja. Curie zahtijevala pisma natrag i grozila se gdj Langevin, da će je prijaviti sudu radi krađe, odgovorila je ova, da je njezin muž iznajmio onu sobu, pak da je prema tome ona bila u svom stanu, a što se tiče listova da ne može biti krađa, jer među mužem i ženom se ne može krađa počinuti.

I tako je gdja. Curie dobila obrisac a njezino dopisivanje sa profesorom Langevinom izišlo je na javu.

Uspjeha se oglašuje u „Hrvatskoj Rieči“

Statistika pučanstva Sjed. Država.

Pred nekoliko dana objelodanjeni podaci o zadnjem popisu pučanstva u Sjedinjenim Državama iznašaju interesantne pojedinosti pučanstva po rasama, narodnosti i rođenju.

889 procenta sveukupnog pučanstva pripada bijeloj rasi, od tih je 79.4 onih rođenih u 14.5 doseljenih. 10.9 sveukupnog pučanstva su Crnci a 0.4 Indijanci, Kinezi, Japanci, i drugih azijskih naroda.

Najveći postotak u inozemstvu rođenih građana i takovih, koji su dođuše u Americi rođeni, ali roditelji su im rođeni u inozemstvu, pokazuju države Nove Engleske i države srednjega sjevera.

Ukupni broj u inozemstvu rođenih u 13 država iznaša više od polovice pučanstva u Sjedinjenim Državama godine 1910. Države u kojima su strani elementi tako jako zastupani jesu ove: Minnesota 71.5, North Dakota 70.6, Rhode Island 68.7, Wisconsin 66.8, Massachusetts 66, Connecticut 63.1, New York 62.9, New Jersey 65.6, Michigan 55.5, South Dakota 54.4, Montana 52.8, Utah 52.1, Illinois 51.9.

S druge strane pako je polovica pučanstva u 29 država u Americi rođena i čisto americkog porijekla. U 12 Država iznaša broj u inozemstvu rođenih jedva trećinu.

Broj porodjaja kod familija u inozemstvu rođenih mnogo je veći nego kod familija u Americi rođenih.

Hrvatske narodne poslovice

uredio V. J. Skarpa, ciena knjizi broširano K 5.—, a uvezano K 6.—, nabavlja se kod „HRVATSKE TISKARE“ u Šibeniku i u svim knjžarama.

**VELIKA ZLATARIJA
GIJURO PLANČIĆ**
VIS - - STARIGRAD - - VELALUKA

**BOGATO SNABDJEVENA PODRUŽNICA
ŠIBENIK.**

Vrućina i žeđja ...
Oslabljen i umoran
postane svaki, koji si u vrućim danima
gasi žeđju sa vinom ili pivom.
Veselje za rad i jakost

očuva si pak svaki, tko popije za ugašenje
žeđje čašu ohlađene kave „ENRILO“.

Ovaj „Enriilo“ zavrtetak se pripravlja na
posve jednostavni način. Uzmi u 1 litru
vode 2 pune žličice (10 grama) „Franco-
voga“ kavinog nadomjestka „ENRILO“,
pusti to 5 časa dobro kuhati; kod 1.
vrijetanja 1 put izmješaj, pušti zatim 3 časa,
da se staloži, odlij zavrtetak, pridometni
nešto sladora, te pušti, da se sve to ohladi.
1 litra te ukusne kave „ENRILO“ stoji
sladorom zajedno samo

2-3 p.
Ako se sa mliekom
gorka pije, jest kava „ENRILO“, (6
grama na 1/4 litre vode) izvistan zajutrak, a
također i večera

Ova kava „ENRILO“ proizvadjaa se jedino
u tvornici HENRIKA FRANCKA SINOV I
ZAGREBU, a dobiva se u svakoj trgovini špe-
cerske rade.

Jeste li bolesni?
Badava

sahđujem svakome, kako
sam ja od dugogodišnje
bolesti na plućima (sušice,
upale grla i zaduhe) ozdra-
vila. Ne tražim za to ni-
kakove odštete. Čim to
samo, pošto sam za moje
bolesti, kada su svi za me
bili izgubili svaku nadu,
bila odlična, ako nađem
sredstvo mom spasu, da
to objavim na moj trošak
u svim novinama. Gospo-
đja F. Krizek, Prag II.
- - Br. 2007. (Ceska) - -

Eugen Pettoello

Pribor satova, zlatarskih i optič-
kih predmeta i kineških srebrnjara
žlica, viljuška i noževa.

Zajamčena izradba sa 90 grama čistog srebra.

Pečata.
Svake vrsti rezbarije u kojoj mu drago
kovići.

Bogati ilustrovani oleni. Tvorničke staine ciena.

Šibenik, Glavna ulica, br. 128.

MALI OGLASNIK

MALO OGLASNIKU PLACA SE 10 PARA;
ZA SVAKI DALJNI REDAK 10 PARA VISE.
ZA VISERKATNO UVRSTENJE POPUST. —
PLACA SE UNAPRED.

MA OBALI jedno pomiješe za iznajmiti Obuvisti.
daje uprava našeg lista.

Kuća u Varošu. na tri poda, sa aviljom, prodaje se
obratiti se na upravu našeg lista pod brojem 129.

KUČA dvokatna u prizemlju više konoba i dvorište (obala),
u neposrednoj blizini mora, na lipovom položaju na
početku Doca, prodaje se. Informacije daje uprava našeg lista
pod brojem 127.

UTIJAVANJE u svejlu obavlja vješto i brzo Filomena
udova Fetela, kuća Belamarik kod Pošte.

Siena dobrog livadnog imanja na prodaju u većim kol
šinama. Možemo liferovati prešano a balama, franko
Mostica. Vodiče ili Škardin prema sporazumu. Ciere unje-
rene. — Uprava Gospodarstva Bribriske Mostine.

HARMONIUM, sa tri registra, skoro nov, prodaje se.
Objaviti daje uprava našeg lista.

BRZOJAVI „HRVATSKE RIEČI“

Pravaški zastupnici Slovincima.

Zagreb, 16. siječnja. Dr. Mile Star-
čević upravo je vodi slovenske pučke
stranke dru. Šusteršiču ovaj brojajov: „Sa-
kupljeni pravaški zastupnici iz svih Hrvat-
skih zemalja pozdravljaju sa svojeg sa-
stanaka suplemenke iz slovenskih zemalja
u nadi, da se što prije sjedinjeni skupa
nadjeimo. Živjeli! — Za sve Dr. Star-
čević.“

Dr. Šusteršič ovako je odgovorio
Dru. Starčeviću: „Sveslovenska pučka
stranka zahvaljuje srdačno na bratskom
pozdravu. Čutimo se kao dio plemenitoga
naroda hrvatskoga i hoćemo da skupa
djelujemo za blagodat i napredak našega
naroda. Iskreno pozdravljamo gospodina
predsjednika i sve skupljene pravaške
zastupnike kao najuži sumišljenici i su-
borci. Bog živi ujedinjenu Hrvatsku! —
Dr. Šusteršič.“

Zapriseguće grofa Attemsa.

Beč, 16. siječnja. Danas je novoime-
novani namjestnik Dalmacije grof Attems
položio prisegu u ruke Njegova Veličanstva.
Zatim je vladar primio grofa Attemsa
u privatnu audienciju.

Zadovoljština Italiji radi Fuchsova govora.

Beč, 16. siječnja. Nadvojvoda Leopold.
Salvator posjetio je danas talijanskog po-
slanika na bečkom dvoru vojvodu od A-
varne te mu u ime cara i kralja Franje
Josipa izjavio, da vladar nepomično ostaje
za savez s Italijom. Nadalje je nadvojvoda
u ime vladarevo izjavio, da službeni kru-
govu Austrije nemaju ništa zajedničkoga sa
huškanjem protiv Italije.

Ovaj je posjet zasljedio kao odgovor
na govor baruna dra Fuchsa protis avezu
s Italijom (vidi naš članak „Penzionirani
kralj“).

Proti Aehrenthalovoj politici.

Beč, 16. siječnja. Zastupnik Bauchi-
nger držao je u Cilienfeldu izborničku
skupštinu, na kojoj je najavio najžešću
opoziciju protiv Aehrenthalove zlosretne
politike.

Magjarski zahtjevi.

Beč, 16. siječnja. Unatoč obstrukciji,
koju magjarski nezavisnjaci vode protiv
obranbene reforme, vlada nipošto ne misli
dati Magjarima vojnih koncesija.

Dioba Perzije.

Petrograd, 16. siječnja. Ruska voj-
ska okupirala je sjeverna okružja Perzije.
Englezka okupirat će nekoliko perzijskih
luka.

Špijonaža u Njemačkoj.

Glatz, 16. siječnja. Radi špijonaže za-
tvoren engleski kapetan French pokušao
je u zatvoru samoubojstvo.

Zeljeznička nesreća.

Varšava, 16. siječnja. Brzi vlak, koji
ide iz Katovica za Varšavu, sukobio se
s jednim teretnim vlakom. Lokomotivo su
smrvljene. Pet osoba je mrtvo.

Jedna turska pobjeda.

Carigrad, 16. siječnja. Edempaša na-
pao je kod Tobruka jedan odjel talijanskih
ženijskih vojnika i potukao ih nemilice.

Između Poljaka i Rusina.

Lavov, 16. siječnja. Svi poljački za-
stupnici na saboru galičkom i u parla-
mentu obrđžavahu danas sjednicu radi iz-
borne reforme. Zaključeno je Rusinima ne
popustiti. Namjestniku grofu Bobrznskom
glasovano je povjerenje.

Hrvatska Tiskara (Dr. Krstelj i drug.)
Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik:
JOSIP DREŽGA.

Grubišić & Comp.

u Šibeniku

Odpravnništvo i stovarište za umjetno gnojivo
CALCIUMCIANAMID-A
(Societá anonima per la utilizzazione
delle forze idrauliche della Dalmazia).
Upute i razjašnjenja o uporabi na
zahtjev badava i franco.

**Hrvatska Tiskara - -
(Dr. Krstelj i drug) - - ŠIBENIK
Izradijuje najmodernije - -
tiskarske radnje.**

Bolesni na plućima, na grlu, - - na zaduhi - -

Tko hoće da se riešii plućnih bolesti ili
griobolje, pa i u težem stupnju, tko hoće
da ozdravi od zaduhe, ma kako ona bila
stara i činila se neizlječivom, neka se obrati
na **A. Wolffsky** Berlin N. 37, Weissen-
burgerstrasse 79. Mnogobrojne zahvale daju
jamstvo za uspjeh njegovog liječenja. —
Knjižice badava.

ARTUR GRIMANI I DRUG - ŠIBENIK.

Papirница - Muzikalije - Školske knjige - Kožnati predmeti - Igračke.

REMINGTON PISAČI STROJEVI - Vrpee i potrebštine za strojeve svijue sistema.

Specialitet: PAPIR ZA PISAČE STROJEVE 1000 LISTOVA KRUNA 7.20 - Gramofoni.

Gramofonske ploče! ODEON (dvostruk) Kruna 4. - JUMBOLA (dvostruk) Kruna 2.50.

OGLAS.

Javljamu P. N. općinstvu da smo
već započeli radom u našoj modernoj
krojačnici na obali kod Hotel de la Ville,
pod upravljanjem i krojenjem modernog
krojača, koji može poslužiti svakovrstnim
rezanjem.

Cijene su štofe i izradbe odijela veoma
umjerene.

Primaju se naručbe za štofe i odijela
i iz vani.

**Prva Dalmatinska Tvornica
Prediva i Tkala u Šibeniku
PAŠKO RORA I DRUG.**

Hrvati!
**Sjećajte se Družbe
SS. Ćirila i Metoda.**

Pokućstvo
solidno i ukusne izradbe
može se dobiti uz veoma
nizke cijene samo kod
dobro poznate trgovine
A. DELFIN, Šibenik.
kapetarska i drvodjelarska
zadionica

**Predplatite se
na „Hrvatsku Rieč“!**

Ženske

koje hoće, da očuvaju svoju kožu, naročito od ljetnih pjega, a koje hoće da dobiju i da održe meku kožu, neka upotrebljavaju kod pranja samo **STECKENPFERDOW SAPUN** od ljetnog mlieka (Znak Steckenferd) od BERGMAN & COMP. Tetschen a. E.

Komad stoji 80 para, a dobije se u svim ljekarnama, drogerijama, parfumerijama itd.

Marko Markovina Split

— Telefon 93. —

Skladište i Zastupstvo

Peći i šparherda,

— Eternita —

Cijevi, dimnjaci i pločica

: keramike :

Stakala prostih i ornamentalnih
Papendeka tankog i debeloga

Zahoda porculane i t. d.

PRODAJEM SVAKOVRSNIH KOŽA NA MALO I VELIKO. PRIMAJU SE I PISME NE NARUČBE IZ VANA UZ POUZEC, A POZNATIM I IMADEN VELIKU ZALIHU GOTOVIH OPIELA I RADONICU SVAKOVRSNE OBUJE I OPAKAMA. IZRAĐUJE SE BRZO I TAČNO PO NAJVIŠIM I NAJMODERNIJI SISTEMU. PODPISANI SE OSOBITO PREPORUČUJE GG. CHOVUČIĆA, C. KRALIĆ VOJNOCTVU, URUŽNICIMA I FINANCIAL. STRAZARIMA. PRODAJE SE TAKODIER I NA MJESEČNE OBRUKE.

AUGUST ŽIGON — ŠIBENIK.

Antrijansko parobrodarsko društvo na dionice

„DALMATIA“

uzdržava od 1. maja 1911. sljedeće glavne prupe:

- Trst—Metković A** (poštanska)
Polazak iz Trsta ponedjeljak u 5 sati posli. odne
povratak svake subote u 6 sati prije podne.
- Trst—Metković B** (poštanska)
Polazak iz Trsta u četvrtak u 5 sati posli. podne;
povratak svake sriede u 6 sati prije podne.
- Trst—Metković C** (poštanska)
Polazak iz Trsta u subotu u 5 sati posli. podne;
povratak u četvrtak u 6 sati prije podne.
- Trst—Korčula** (poštanska)
Polazak iz Trsta u utorak u 5 sati posli. podne
povratak u ponedjeljak u 6 sati prije podne.
- Trst—Šibenik** (poštanska)
Polazak iz Trstasvake sriede u 5 posli. podne;
povratak u utorak u 6 sati prije podne.
- Trst—Metković D** (trgovачka)
polazak iz Trsta svake nedjelje u 3 sata pr. pod.
povratak svake nedjelje u 2.30 posli. podne.
- Trst—Vis** (trgovачka)
Polazak iz Trsta u petak u 5 sati posli. podne
povratak svaki četvrtak 8.30 prije podne.

POZOR RODOLJUBI!

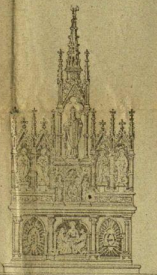
Zahtjevajte posvudje
naše igraće karte

„PRIMORKA“

Prva slavenska tvornica
igračih karata u Ljubljani.

INSAM & PRIMOTH
St. Ulrich, Groeden (Tiro).

Utemeljeno godine 1880.

Više puta nagradjene.

Šiparske radnje iz drveta za crkve

Kipovi svetaca, oltari, propovjedač nice
križni putevi, razpela, jaslice itd.

Katalog uzoraka s cijenama daje se badava.
Za dostavu naručbe do Stacije uključivo sa
škrinjom, ne plaća naručitelj.

Dobiva se u svim trafikama
ABADIE
PARIS
Papir i tušjei za
cigarete

Kako da se očuvamo od želudačne bolesti?

Sa želudačnom bolesti u današnje vrijeme jako mnogo ljudi boluje, a da se tome pred-
sretne preporuča u zgodno doba uporabu

Dra. ENGEL'schen NECTAR

koji okrepljuje želudac i omogućuje dobru probavu, te čini svakoga potpuno zdravim. Tko dade
želi očuvati svoje zdravlje do najviše starosti, neka upotrebljava izvršno i hvalovredno sredstvo.

Dra. Engel'schen Nectar

Ovaj izvršni Nektar pronadjen je od soka iz raznih bilina pa mi šan sa dobrim vinom.
Djelujesa svojim sadržajem na svježost, jakost i probavu. Osim toga je izvršni likueur za želudac,
odnosno želudačno vino i nema nikakve škodljive posljedice. Zdravi i bolesni mogu za poboljšanje
zdravlja upotrebljavati. Nektar djeluje kod probave i prouzrokuje praviljenje sokova.

Preporuča se osobito za one

Dra. Engel'schen Nectar

koji žele imati potpuno zdrav želudac. Nektar je izvršino sredstvo proti žludačnom kataru,
grčevima, boli i slaboj probavi ili sluzi. Isto tako NECTAR odstranjuje začepjenje, ukočenost,
kolikni srčani kucavici, a daje mnogo bolju miroću, tek i ugodno spavanje, doćim bezaniću,
glavobolju i nervoznost uništava. Usled svoga djelovanja, NECTAR na daleko uživa dobar
glas, NECTAR djeluje da si krjepak i veseo.

NECTAR se dobiva u bocama za 3 i 4 K u ljekarnama Šibenika, Sinja, Skradina, Drnića,
Tiesna, Biograda na moru, Vrlike, Knina, Zadra, Benkova, Kaštelstarog, Splita te u svim većim
manjim mjestima Dalmacije i u cijeloj Austro-Ugarskoj.

Takodjer razdijela ljekarne u Šibeniku 3 i više boca „Nectar-a“ po originalnoj cieni u sva mjesta Austro-Ugarata.

Čuvajte se patvorenya!

Zahtjevajte samo izključivo

Dra. Engel'schen Nectar

Moj NECTAR nije nikakova tajna. Sadržina mu je: Samos 300, vinska žesta 150, malinov sok 100, crveni vino 100,
sok od jagode 100, sok od trešanja 200, stolitnica 30, sumak jagode 30, pelina 30, koromać, anis, ostroperas i drugo korisno
po li, pomislaeno sve skupa.

Širite „Hrvatsku Rieć“!

HRVATSKA VERESIJSKA BANKA

:: PODRUŽNICA ŠIBENIK ::

Centralka DUBROVNIK. Podružnica u SPLITU i ZADRU
DIONIČKA GLAVNICA 2,000.000 K
PRIČUVNA ZAKLADA U PRITIČKI 250.000

BANKOVNI ODJEL

PRIMA ULOŽKE NA KNJIŽICE U KONTU KURENTU
I ČEK PROMETU; ESKOMPTUJE MJENICE. OBAVLJA
INKASO, POHRANJUNJE I UPRAVLJA VRIEDNINE. DE-
VIZE SE PREUZIMJU NAJKULANTNIJE. IZPLATE NA
SVIM MJESTIMA TU I INOZEMSTVA OBAVLJAJU SE
— BRZO I UZ POVOLJNE UVJETE. —

MJENJARNICA

KUPUJE I PRODAJE DRŽAVNE PAPIRE, RAZTERET-
NICE, ZALOŽNICE, SRECKE, VALUTE, KUPONE.
PRODAJA SREČAKA NA OBRUČNO ODPLAĆIVANJE.
OSJEGURANJE PROTI GUBITKU ZRIEBANJA. REVI-
ZIJA SREČAKA I VRIEDNOSTNIH PAPIRA BEZPLAT-
— NO. UNOVČENJE KUPONA BEZ ODBITKA. —

TVORNICA PAPIRNATIH VREČICA

ANTE ZORIĆ - ŠIBENIK - (DALMACIJA).

Tvornica je uređjena sa svim potrebnim strojevima
Izrađuje vrećice u svim veličinama i u svim bojama.
Ovo je prvo i jedino domaće poduzeće ove vrste.
Ciene su vrlo umjerene, te domaći potrošioći ne će
imati razloga, da pored domaćeg poduzeća služe.
se iz vana.

— NARUČBE SE IZVRŠUJU VRLO BRZO I TOČNO. —

„Djački Dom“ u Zadru

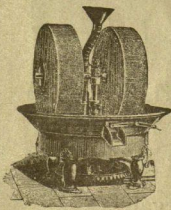
KONVIKT

Prima učenike srednjih škola na stan i obskrbu (vrlo
dobra hrana, stan udoban, pranje, čišćenje, krpjenje, nadzor,
poduka u svim predmetima itd.) uz mjesečni honorar K 70.

Ujedno primaju se učenici pučkih škola u pripravi
tečaj za srednje škole (gimnaziju, realku itd.) Za uslove obra-
titi se ravnateljstvu.

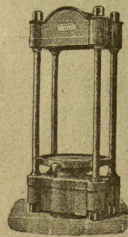
Pravila šalju se besplatno.

Ravnateljstvo.

ULJARSKE STROJEVE KAO I PODPUNE
UREDJAJE U SVAKOJ IZRADBI, NAJFI-
NIJA IZVJEŠĆA, VINSKE PREŠE, SVE
VRSTI MOTORA, MLINOVA I GOSPO-
:: :: DARSKIH STROJEVA :: ::

RAZAŠILJE

EMANUEL I OSKAR KRAUS

:: TRST, VIA S. NICOLO Br. 2. ::

BRZOJAVI: CARAUS, TRST — TELEFON Br. 2066.

Posjecivanja po našim inžinirima, proračuni i nacrti badava.

Krondorferova
alkalička naravna
kiselica.

Dobiva se u drogeriji

V. VUČICA

— Šibenik —

LJEPOTA i UMIJATO LICE postizava se kroz uporabu

AACHENER - THERMALOVOG SAPUNA

koji je ujedno najbolje sredstvo za očuvanje proti kožnoj bolesti

Dobiva se samo kod braće M. V. ŠKUBANJA — ŠIBENIK (Dalmacija).

Cijena jest za komade od I-e vrsti K 2-40
" " " " II-e " " " 1-60

Cijena jest za komade od III-e vrsti K 1-40
" " " " IV-e " " " —80

PRIJE UPORABE

POSLE UPORABE